

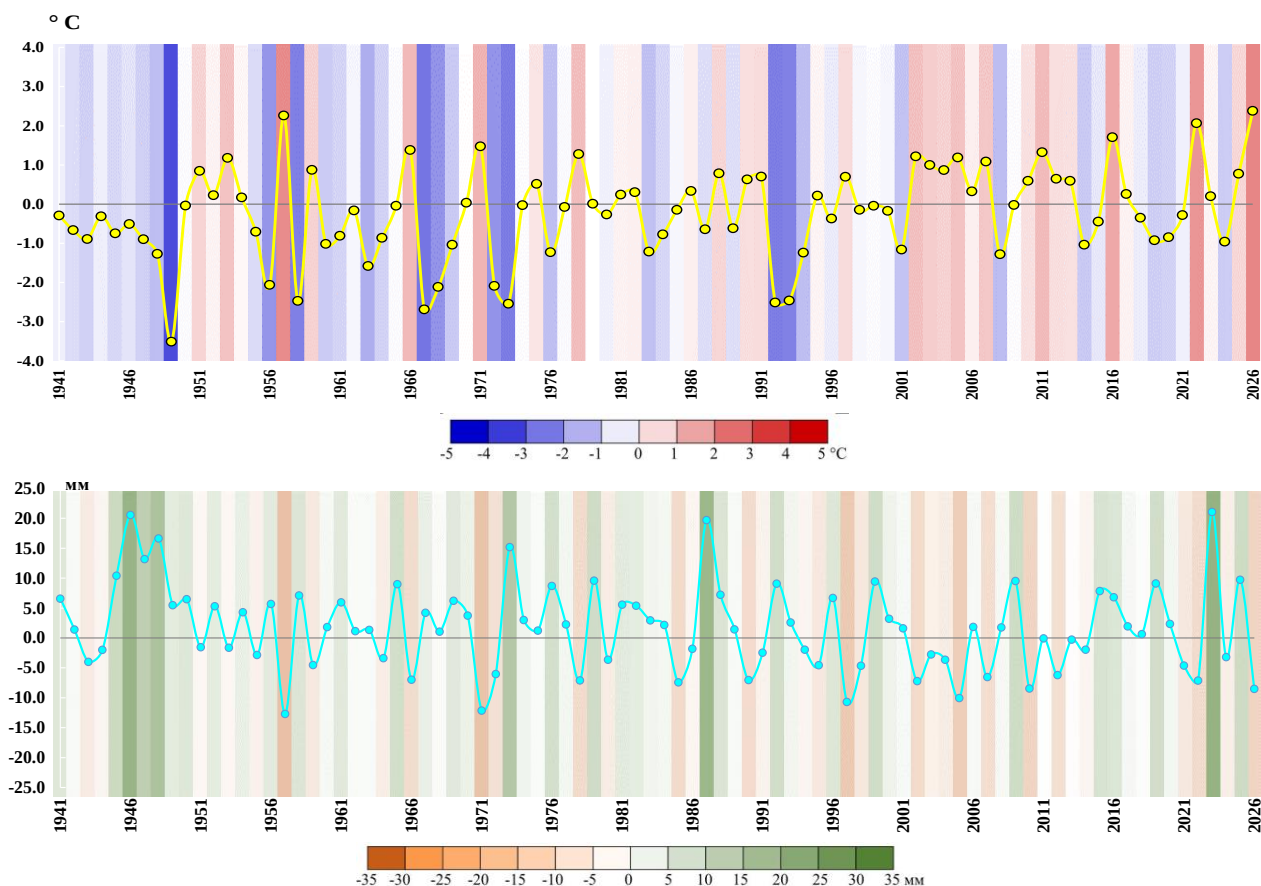
ҚАЗАҚСТАН АУМАҒЫ КЛИМАТЫНЫҢ 2026 ЖЫЛҒЫ ҚЫРКҮЙЕК АЙЫНЫҢ ЭКСПРЕСС-МОНИТОРИНГІ

*Қазақстан аумағындағы орташа айлық ауа температурасы және
атмосфералық жауын-шашын мөлшерінің аномалиялары*

Бюллетень мемлекеттік органдарды, салалық ұйымдарды, ғылыми қауымдастықты және басқа да мүдделі пайдаланушыларды Қазақстан аумағындағы қазіргі климаттық жағдайлар туралы жедел ақпараттандыруға арналған.

ӨЗЕКТІ АҚПАРАТ

- 2026 жылдың қыркүйектегі ауаның орташа айлық температурасы **климаттық нормадан 2,38 °C-қа жоғары болды.**
- Жауын-шашын мөлшері климаттық нормадан төмен болып, **8,49 мм құрады.**

1-сурет – 1941–2026 жж. кезеңінде Қазақстан аумағы бойынша қыркүйек айының орташа ауа температурасы (а) (°C) пен атмосфералық жауын-шашын мөлшері (б) (мм) аномалияларының уақыттық қатарлары. Аномалиялар 1991–2020 жж. базалық кезеңіне қатысты есептелді

АУА ТЕМПЕРАТУРАСЫ

Көпжылдық ауа температурасының қыркүйек айындағы аномалиялар қатарын талдау қарастырылып отырған кезеңде теріс және оң температуралық аномалиялардың кезектесіп отырғанын көрсетті. Соңғы жылдары ауа температурасының оң аномалияларының тұрақты өсу үрдісі байқалады (1а-сурет). 2026 жылғы қыркүйек айында ауаның орташа температурасы климаттық нормадан 2,38 °C-қа жоғары болды. Бұл көрсеткіш аталған айға көпжылдық бақылаулар қатарында 1-ранг алуға мүмкіндік берді. Бұған дейінгі орташа ауа температурасының ең жоғары мәні 1957 жылғы қыркүйек айында тіркелген.

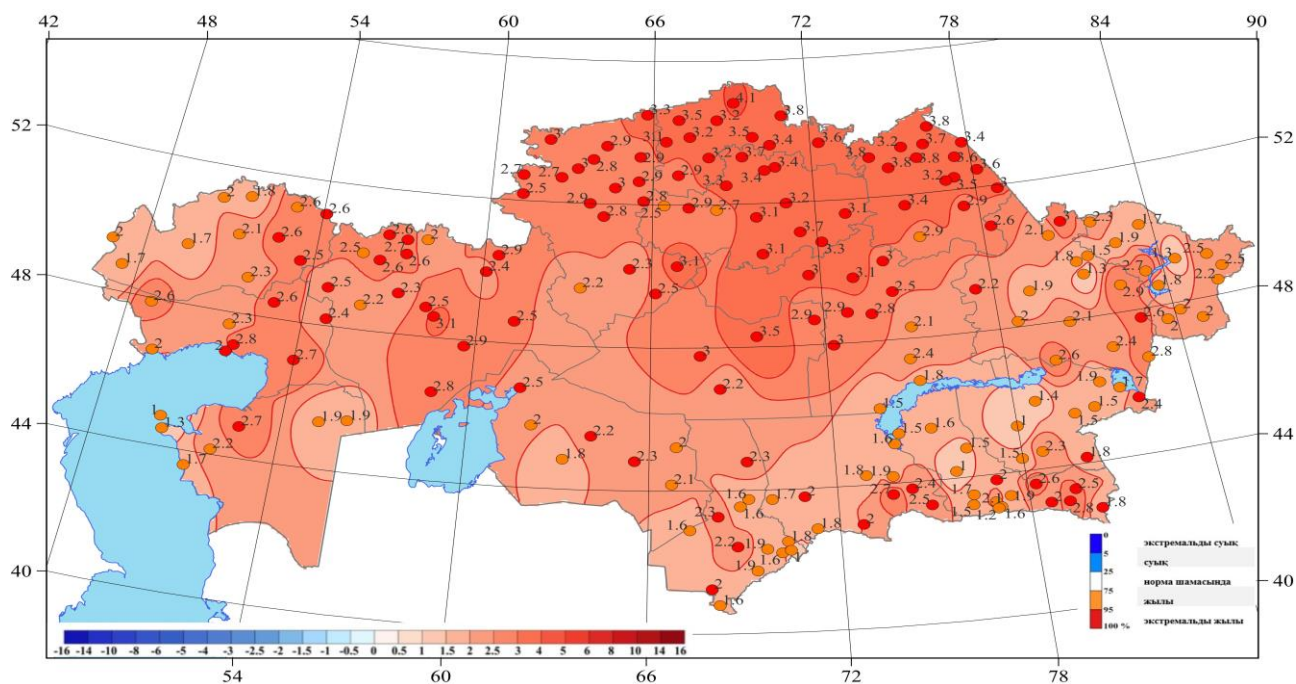
Қыркүйек айында Қазақстанның бүкіл аумағында ауаның орташа айлық температурасының климаттық нормадан оң аномалиялары байқалды (2-сурет). Ел аумағының басым бөлігінде аномалия мәндері 1,5–3,0 °C аралығында болды, ал ең жоғары оң ауытқулар 3,0–4,1 °C-қа жетіп, негізінен Солтүстік Қазақстан, Павлодар, Ақмола және Қостанай облыстарында,

сондай-ақ Ақтөбе мен Ұлытау облысының орталық бөліктерінде, Қарағанды мен Абай облысының солтүстік аудандарында байқалды.

Ауаның орташа айлық температурасының ең жоғары оң аномалиясы 4,1 °C болып, Солтүстік Қазақстан облысындағы Петропавл метеостанциясында тіркелді.

67,5 % метеорологиялық станциялардың мәліметтері бойынша, негізінен елдің солтүстік, батыс, орталық және оңтүстік өңірлерінде орналасқан станцияларда ауа температурасының орташа айлық мәндері аса жоғары температура санатына сәйкес келді. Аталған мәндер бүкіл бақылау кезеңіндегі ең жоғары 5 % көрсеткіштер қатарына жатады, олардың аспау ықтималдығы 95–100 % құрады.

2026 жылғы қыркүйек айында 15 метеорологиялық станцияда ауа температурасының орташа айлық көрсеткіші бойынша жаңа рекордтар орнатылды, ал 4 станцияда бұрын тіркелген рекордтық мәндер қайталанды (1-кесте).

2 – сурет. 1991–2020 жылдардағы кезеңге қатысты есептелген 2026 жылғы қыркүйектің орташа айлық ауа температурасы (°C) аномалияларының кеңістіктік таралуы және 1941–2026 жылдардағы кезеңге сәйкес есептелген ауа температурасының аспау ықтималдығының кеңістіктік таралуы

1 кесте. 2026 жылғы қыркүйек айындағы ауа температурасының орташа айлық рекордтық мәндері.

№	Метеостанция	Облыс	Ауаның орташа айлық температурасының жаңа максимумы, °С	Ауаның орташа айлық температурасының алдыңғы рекорды, °С
1	Ақкөл	Ақмола	14,2	13,9 (1966 ж.)
2	Аршалы		14,9	14,4 (1978 ж.)
3	Астана		16,3	15,7 (1957 ж.)
4	Қорғалжын		15,8	15,2 (2011 ж.)
5	СФМ Бурабай		14,1	13,8 (2011 ж.)
6	Ақсу-Аюлы	Қарағанды	14,2	13,9 (1978 ж.)
7	Ақтоғай	Павлодар	15,8	15,3 (1966 ж.)
8	Жолболды		15,9	15,8 (1966 ж.)
9	Көктөбе		15,8	15,6 (2016 ж.)
10	Федоровская		15,2	15,1 (1966 ж.)
11	Шарбақты		15,8	15,8 (2016 ж.)
12	Жаңаарка	Ұлытау	15,8	15,5 (1957 ж.)
13	Жезқазған		18,1	17,9 (1957 ж.)
14	Қызылжар		17,9	17,5 (1957 ж.)
15	Кеген	Алматы	13,1	13,0 (2016 ж.)
16	Кішкенекөл	Солтүстік Қазақстан	15,1	14,9 (1966 ж.)
17	Тимирязево		14,7	14,7 (2011, 1971 жж.)
18	Сергеевка		14,7	14,7 (2011 ж.)
19	Тасты	Түркістан	20,6	20,6 (2022, 2016, 1978 жж.)

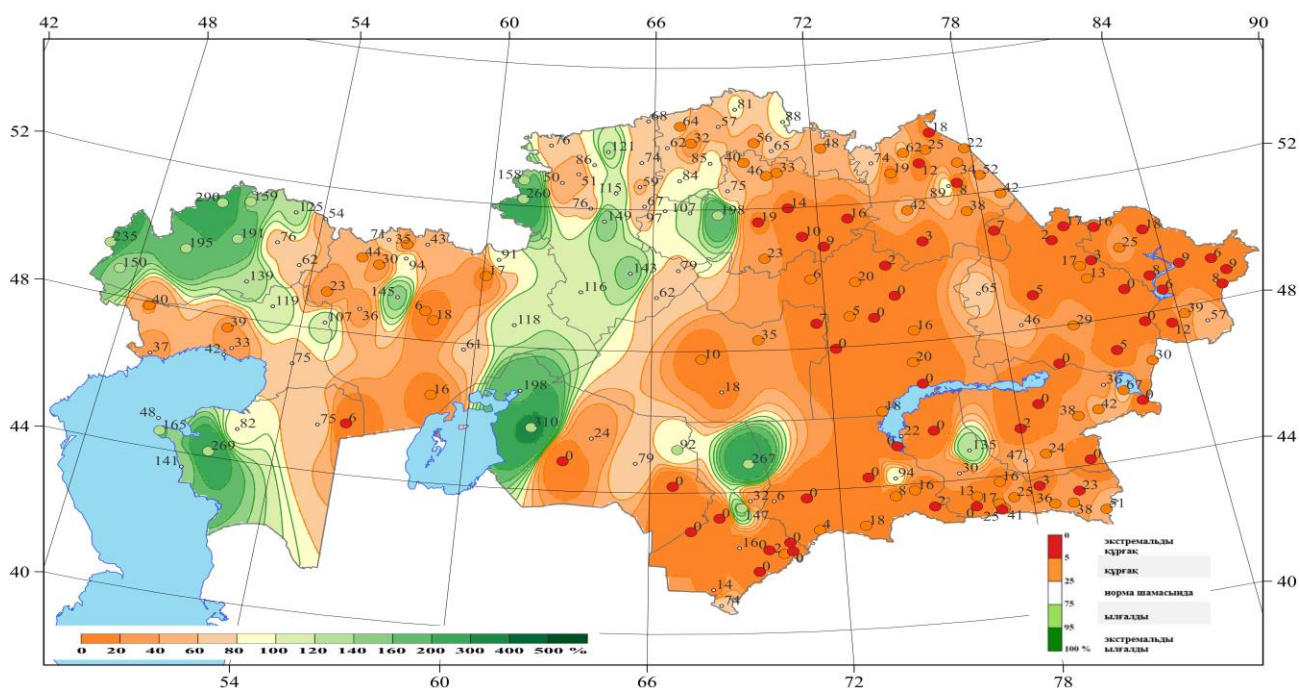
АТМОСФЕРАЛЫҚ ЖАУЫН-ШАШЫН

Қыркүйек айындағы жауын-шашын мөлшерінің аномалияларының уақыттық қатарын талдау жылдар арасында айтарлықтай өзгергіштік бар екенін көрсетеді. 2026 жылғы қыркүйек айында жауын-шашын мөлшері климаттық нормадан 8,49 мм-ге төмен болды, бұл 1941–2026 жылдар аралығындағы ең құрғақ қыркүйек айларының ішінде 4-рангқа сәйкес келеді (16-сурет).

2026 жылғы қыркүйек айында Қазақстанның басым бөлігінде атмосфералық жауын-шашын тапшылығы байқалды (3-сурет). Солтүстік, солтүстік-шығыс, орталық, оңтүстік және шығыс Қазақстанның едәуір аумағында, сондай-ақ елдің батыс өңірлерінің жекелеген аудандарында жауын-шашын мөлшері климаттық норманың 30 %-ынан төмен, кей

жерлерде 10 %-ынан да төмен болды. Жекелеген метеорологиялық станцияларда жауын-шашынның айлық мөлшері аса төмен санатына сәйкес келді (аспау ықтималдығы – 5 %-ға дейін). Қыркүйек айының ішінде Қызылорда, Түркістан, Жамбыл, Қарағанды, Алматы, Абай және Жетісу облыстарының 23 метеостанциясында атмосфералық жауын-шашын болған жоқ.

Қазақстанның әртүрлі өңірлерінде жауын-шашын мөлшерінің климаттық норманың 120 %-нан жоғары болуы жергілікті сипатта байқалды. Жауын-шашынның ең елеулі оң аномалиялары Батыс Қазақстан, Маңғыстау, Қостанай, Қызылорда, Түркістан және Алматы облыстарының жекелеген аудандарында тіркелді. Бұл ретте кей жерлерде жауын-шашынның айлық ең жоғары мөлшері климаттық норманың 310 %-на дейін жетті.

3-сурет. 2026 жылғы қыркүйектегі атмосфералық жауын-шашын мөлшерінің (1991–2020 жж. кезеңге есептелген норма % бойынша) және атмосфералық жауын-шашын мөлшерінің аспау ықтималдығының кеңістіктік таралуы (1941–2026 жж. кезеңі)

«Қазгидромет» РМК Ғылыми-зерттеу орталығының
Климатты зерттеу бөлімімен дайындалды (Астана қ.)

Орындаушылар:

С. Сагиев – F30 КЗБ жетекшісі ғылыми қызметкері

Е. Аманұлла – F30 КЗБ жетекшісі ғылыми қызметкері